

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Bydesign
Postboks 447
1505 København V

7.4.2016

Vedr. høring af lokalplansforslaget Bystævneparken med kommuneplantillæg

Københavns Museum har modtaget materiale vedrørende ovennævnte høring og har foretaget en gennemgang af sagen.

"Den rytmiske og karakterfulde udformning af blokkene gør Bystævneparken til en af de smukkeste etagehusbebyggelser i København" (Viggo S. Jørgensen, Arkitektur DK, 1975).

I Lokalplanforslaget savnes en begrundelse for hvorfor hele den eksisterende bebyggelse i Bystævneparken ønskes nedrevet, en redegørelse for bebyggelsens nutidige funktion og interessante planlægningshistorie samt sikring af det fredede fortidsminde "Vestvolden" og fortidsmindets beskyttelseslinje.

Beskrivelse

Bystævneparken er en af landets største bebyggelser til ældre- og plejeboliger. Området består i dag bl.a. af flere plejecentre, beskyttede boliger, fælles faciliteter, børnehaver, PPR, sygeplejetilbud, specialundervisningstilbud og enkelte liberale erhverv.

Bebyggelsen grænser op til Vestvolden. Alle bygninger er opført i beton med gavle og udfyldningsmure af gule teglsten. Mod Vestvolden findes de højeste blokke på 8 etager, mens den sydlige del af bebyggelsen har blokke på 4 etager. I tilknytning til etageblokkene findes lave bygninger. Bebyggelsen består desuden af nogle beboelsesrækkehuse. Alle blokafsnit er tilsluttet et tunnelsystem med forbindelse til varmecentral, centralkøkken mv. Desuden er alle afsnit forsynet med store elevatorer, der kan rumme en bære.

Planlægningshistorie

Brønshøj-Husums etagebyggeri blev udbygget fra ca. 1930-1970. Bebyggelserne består af store åbne parkbebyggelser med boliger, institutioner og indkøbscenter, hvilket gør at bebyggelsen fungerer som en by i byen. Bystævnet, som Bystævneparken i 1970 blev opkaldt efter, er navngivet i 1926. Navnet henviser billedligt til en lokalitet/mødested, som fandtes i alle landsbyer i det gamle landbosamfund.

Bebyggelsen Bystævneparken er opført fra 1970-73 ved Københavns Kommunes stadsarkitekt Viggo S. Jørgensen. Bydelen blev oprindeligt planlagt til at huse ca. 800 borgere bestående af pensionister og plejepatienter, som blev bospist via bebyggelsens centralkøkken. Desuden planlagde man også efter at imødekomme plejepersonalets, funktionærers og pårørendes fornødenheder og bydelen fik derfor også sit eget cafeteria, en dagligvarebutik, funktionærboliger, et festlokale og en børnehave.

Bystævneparken blev projekteret som en nyskabende bydel, der skulle afhjælpe Københavns mangel på plejehjem og muliggøre overflytning af nogle af de mange ældre og plejkrævende borgere, som på det tidspunkt var indlagt på hospitaler, selv om deres behandling var afsluttet.

Overordnet set er bebyggelsen et godt eksempel på, hvordan velfærdsstaten i 1970'erne søgte at skabe gode boliger med lys, luft og plads – men også med alle dagligdags faciliteter og sociale mødesteder indenfor rækkevidde. Planmålet for Bystævneparken var at skabe en integrerende bydel og lette presset på kommunens hospitaler.

Bystævneparken er et kulturmiljø, der afspejler væsentlige træk af samfundets udvikling. Desuden modtog bebyggelsen i 1975 Københavns kulturfonds diplom for godt og smukt byggeri

Vestvolden – Fredet fortidsminde

Bystævneparkens nordlige grænse angives af det fredede fortidsminde Vestvolden (jf. museumslovens § 29e; arealet er tillige omfattet af arealfredning). Militæranlægget, der består af en godt 14 km lang forsvarsvold med tilhørende grav samt en lang række bygningsværker, blev etableret som forsvar for hovedstaden i midten af 1880'erne men mistede allerede umiddelbart efter første verdenskrig sin militære funktion. I 1921 blev Vestvolden således nedlagt som del af Københavns forsvar, selv om store dele forblev på Forsvarets hænder.

Vestvolden er Danmarks største fortidsminde og blandt landets absolut væsentligste fortidsminder fra tiden efter 1650. Også på europæisk plan er det meget velbevarede militæranlæg unikt og en vigtig eksponent for det 19. århundredes militære udvikling.

Det forudsættes i Helhedsplanen for Bystævneparken, at Vestvolden skal krydses. I planmaterialet er det fremlagt som om, krydsningen skal ske via en overføring af vejen Bystævnet frem til Tingbjerg ("*Broen over Vestvolden foreslås etableret til både lette trafikanter, letbane og biltrafik, med et tværsnit på i alt minimum 17,5 m*").

Det er museets opfattelse, at en så voldsom ændring af fæstningsværket vil være til stor skade for fortidsmindet. Ikke blot vil et broanlæg af denne karakter betyde et markant og i forhold til de kulturhistoriske værdier uønsket fysisk indgreb i det fredede fortidsminde – det vil endvidere have en omfattende og meget uheldig visuel påvirkning, der i meget høj grad vil have negativ indflydelse på oplevelsen og forståelsen af anlægget. Museet vurderer, at en bro til tung trafik på dette sted på alle måder vil gå imod de fredningsmæssige og beskyttelsesmæssige lovgivninger, der gælder for arealet.

På denne baggrund er det museets anbefaling, at der for letbanen m.v. findes en anden løsning, der ikke i samme omfang medfører fysiske eller visuelle indgreb i forsvarsværket. Museet kan f.eks. pege på en sydlig adgang til Tingbjerg via Åkandevej, hvor der i forvejen findes et vejgennembrud.

Ændringen vil kræve dispensation fra museumslovens § 29e. Ændringen skal ansøges hos Slots- og Kulturstyrelsen.

ANGIVELSE AF FORTIDSMINDEBESKYTTESLINJENS AREAL OMKRING BYSTÆVNEPARKEN (VESTVOLDEN)

Fortidsmindebeskyttelseslinje

Ifølge Naturbeskyttelseslovens § 18 må der ikke foretages ændring i tilstanden af arealet inden for 100 m fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Beskyttelseslinjen skal i særlig grad sørge for, at de enkelte fortidsminders landskabelige monumentalitet bibeholdes, ligesom at ind- og udsyn i forhold til fortidsmindet sikres.

I Helhedsplanen for Bystævneparken anføres, at planen kræver dispensation fra beskyttelseslinjen mod Vestvolden. Det fremgår ikke umiddelbart af planmaterialet, om det kun er etableringen af en (letbane-) bro over Vestvolden, der medfører ændringer inden for beskyttelseslinjen, eller om der også tænkes indført andre elementer på arealerne, der vil kræve dispensation.

Ligesom Københavns Museum anbefaler, at der findes en anden placering/løsning af adgangen til Tingbjerg fra Bystævneparkområdet (jf. oven for), anbefaler museet videre, at der tydeligt i den kommende lokalplan angives, at evt. bebyggelse og/eller etablering af øvrige anlæg, beplantning m.v. ikke må finde sted inden for beskyttelseslinjens grænser.

Helle Ålsbøl
Museumsinspektør
Museum Curator
Københavns Museum
+45 51714544
FH1G@kff.kk.dk

Rikke Simonsen
Museumsinspektør
Museum Curator
Københavns Museum
+45 5171 4547
rikke.simonsen@kff.kk.dk